

యాకోబు యొక్క వివాహములు

యాకోబు హరానుకు బయలుదేరెను, అక్కడ పట్టణము వెలుపల ఉన్న బావి యొద్ద లాబాను కుమార్తెయైన, రాహీలును ఎదుర్కొనెను.¹ దేవుని సంకల్పము స్పష్టముగా ఉన్నప్పటికీ, లాబాను యొక్క కపటము వలన సన్నివేశము క్లిష్టమైనదిగా అవుతుంది. యాకోబు అతని సహోదరుడైన, ఏశావునకు, మరియు అతని తండ్రియైన, ఇస్సాకునకు వ్యతిరేకముగా అబద్ధములను మరియు మోసమును విత్తెను; కానీ ఇప్పుడు తన మామయొక్క మోసము చేత అతను బాధపడుతున్నాడు.

లాబాను తన మేనల్లుడైన యాకోబునకు ఉదారముగా విందు పెట్టేవానిగా నటించెను; ఏదేమైనా, పరిస్థితి నుండి విజయవంతమగుటకు అతను గుర్తుచేయుటకైను. తన సహోదరి రిబ్కా అబ్రాహాము కుమారుడైన, అధిక సంపన్నుడైన, ఇస్సాకును వివాహము చేసుకొనెను అని అతను జ్ఞాపకము చేసుకొనెను (24:1-67). ఈయన యాకోబు యొద్ద నుండి సాధ్యమైనంతవరకు - సంపదలో కాకపోతే, అప్పుడు సంపదను పెంచుకొనుటకు అతని సేవ యొక్క సంవత్సరములను, మోసకరమైన మార్గములలో పొందాలని నిర్ణయించుకున్నాడు. యాకోబు జీవితములో మొదటి సారి, అతను తక్కువ స్థాయి స్థానములో ఉన్నట్టుగా తన్నుతాను కనుగొనెను. ఓలీను కట్టుము కొరకు అతని యొద్ద సంపద లేనందువలన, తన కుమార్తెను వివాహము చేసుకొనుటకు అనుమతికి ప్రతిగా అతని మామకు సేవ చేయుటకు తననుతాను తగ్గించుకోవలసివచ్చెను. రాహీలును వివాహము చేసుకొనుటకు లాబానుకు ఏడు సంవత్సరములు సేవ చేస్తానని యాకోబు అతితొందర వాగ్దానము చేసెను. ఏదేమైనా, తన ప్రేమ యొక్క బలము అవి "కొద్ది దినములు" మాత్రముగానే, సమయమును త్వరగా గతింపజేసెను (29:20).

తన సేవయొక్క ఏడు సంవత్సరములు ముగిసిన తరువాత, యాకోబు తన వధువైన, రాహీలును అధికారముతో అడిగెను. వివాహ గదిలో ఆమెను స్వీకరించుటకు అతనికి సమయము వచ్చినప్పుడు, లాబాను రాహీలునకు బదులుగా అతని పెద్ద కుమార్తెయైన లేయాను మార్చెను. తన మామ ఒక అబద్ధికుడు మరియు మోసగాడు, మరియు ఏడు సంవత్సరముల నమ్మకమైన

కొలుపు తరువాత తనకు తప్పు స్త్రీని ఇచ్చినని తెలుసుకొనినప్పుడు, ఆ ఉదయము యాకోబు అనుభవించిన అపూతమును, నిరాశను మరియు దౌర్జన్యమును ఒకరు మాత్రమే ఊహించుకొనగలరు. ఇస్సాకు యొక్క మరణపడక ఆశ్చర్యములను పొందుకొనవలెనని చాలా సంవత్సరములు తన సహోదరుడైన ఏశావు వేచియుండిన తరువాత, తన చిన్న సహోదరుడు వారి గ్రుడ్డి తండ్రిని మోసము చేసి తన యొద్దనుండి వాటిని దొంగిలించెను అని కనుగొనినప్పుడు ఏశావునకు ఎలా అనిపించినదో మొదటిసారి యాకోబు అర్థముచేసుకోవడం మొదలుపెట్టాడు. వ్యంగ్యానికి, తన తండ్రిని మోసము చేయుటకు, యాకోబు, పెద్ద కుమారుడైన ఏశావు వలె నటించినట్టుగానే, పెద్ద అక్కయైన, లేయా, రాహేలు వలె నటించి యాకోబును మోసము చేసినది.

యాకోబు చివరికి ఇద్దరు సహోదరీలైన, లేయా మరియు రాహేలును వివాహము చేసికొనెను. లాబాను తన కుమార్తెలిద్దరికీ ఒక్కొక్క పనికత్తెలను (జిల్సాను మరియు బిల్సాను, వరుసగా) వారి కట్నముగా ఇచ్చెను. నలుగురు స్త్రీలు పిల్లలను కను పోటిలో పాలుపొందిరి, అయితే ఇద్దరు సహోదరీలు వారి భర్తయొక్క ప్రేమ కొరకు పోటిపడ్డారు (29:31—30:24).

యాకోబు రాహేలును ఎదుర్కొనుట (29:1-14)

¹యాకోబు బయలుదేరి తూర్పు జనుల దేశమునకు వెళ్లెను. ²అతడు చూచినప్పుడు పొలములో ఒక బావి కనబడెను. అక్కడ దానియొద్ద గొర్రెల మందలు మూడు పండుకొని యుండెను; కాపరులు మందలకు ఆ బావి నీళ్లు పెట్టుదురు; ఒక పెద్ద రాయి ఆ బావిమీద మూతవేసి యుండెను. ³అక్కడికి మందలన్నియు కూడి వచ్చునప్పుడు బావిమీదనుండి ఆ రాతి పొర్లించి, గొర్రెలకు నీళ్లు పెట్టి తిరిగి బావిమీది రాతిని దాని చోటనుంచుదురు. ⁴యాకోబు వారిని చూచి అన్నలారా, మీ రెక్కడివారని అడుగగా వారు -మేము హారానువార మనిరి. ⁵అతడు -నాహోరు కుమారుడగు లాబానును మీరెరుగుదురా అని వారి నడుగగా వారు ఎరుగుదు మనిరి. ⁶మరియు అతడు -అతడు క్షేమముగా ఉన్నాడా అని అడుగగా వారు -క్షేమముగానే ఉన్నాడు; ఇదిగో అతని కుమార్తెయైన రాహేలు గొర్రెలవెంట వచ్చుచున్నదని చెప్పిరి. ⁷అతడు - ఇదిగో ఇంక చాలా ప్రొద్దు ఉన్నది, పశువులను పోగుచేయు వేళకాలేదు, గొర్రెలకు నీళ్లు పెట్టి, పోయి వాటిని మేపుడని చెప్పగా ⁸వారు -మందలన్నియు పోగుకాకమునుపు అది మావలన కాదు, తరువాత బావిమీదనుండి రాయి పొర్లించుదురు; అప్పుడే మేము గొర్రెలకు నీళ్లు పెట్టుదుమనిరి. ⁹అతడు వారితో ఇంక మాటలాడుచుండగా రాహేలు తన తండ్రి గొర్రెల మందను తోలుకొని వచ్చెను; ఆమె వాటిని మేపునది. ¹⁰యాకోబు తన తల్లి సహోదరుడైన లాబాను కుమార్తెయగు రాహేలును, తన తల్లి సహోదరుడగు లాబాను గొర్రెలను చూచినప్పుడు అతడు

దగ్గరకు వెళ్లి బావిమీదనుండి రాతిని పొర్లించి తన తల్లి సహోదరుడగు లాబాను గొర్రెలకు నీళ్లు పెట్టెను. యాకోబు రాహేలును ముద్దుపెట్టుకొని యెలుగెత్తి యేడ్చెను. ¹¹⁻¹²మరియు యాకోబు తాను ఆమె తండ్రి బంధువుడనియు, రిబ్కా కుమారుడనియు రాహేలుతో చెప్పినప్పుడు ఆమె పరుగెత్తిపోయి తన తండ్రితో చెప్పెను. ¹³లాబాను తన సహోదరి కుమారుడైన యాకోబు సమాచారము వినినప్పుడు అతనిని ఎదుర్కొనుటకు పరుగెత్తికొని వచ్చి అతని కౌగలించి ముద్దు పెట్టుకొని తన ఇంటికి తోడుకొని పోయెను. అతడు ఈ సంగతులన్నియు లాబానుతో చెప్పెను. ¹⁴అప్పుడు లాబాను -నిజముగా నీవు నా ఎముకయు నా మాంసమునైయున్నావు అనినను. అతడు నెల దినములు అతనియొద్ద నివసించిన తరువాత

వచనము 1. బేతేలులోని నాటకీయమైన అనుభవము తరువాత, యాకోబు తన ప్రయాణమును కొనసాగించి, మరియు తూర్పు జనుల దేశమునకు వచ్చెను. “తూర్పు జనముల” వైపుకు అతడు ప్రయాణము చేసెను అని ఈ విధముగా చెప్పుట (NIV), యోర్దాను చుట్టుపక్కల ప్రాంతములు, సిరియా మరియు ఉత్తర అరేబియాలో ఉన్న వారితో సహా, కనాను దేశములో తూర్పు ప్రాంతములో నివసిస్తున్న ప్రజల సమూహాలను ఇది సాధారణముగా సూచిస్తుంది (న్యాయ. 7:12; 8:10; యోబు 1:3; యెషయా 11:14; యిర్మీయా 49:28). ఈ సందర్భములో, వాయువ్య మెసోపొతమియలోని కనాను యొక్క తూర్పు మరియు ఉత్తరాన ఉన్న, హారానును స్పష్టంగా సూచిస్తుంది. అబ్రాహాముకు దేవుని యొక్క వాగ్దానము అనుసరించుటలో, ఇది ఈ స్థలములోనే యాకోబు తన యొక్క పెద్ద కుటుంబమును నిర్మించుకోవలసినది.

వచనము 2. యాకోబు హారానుకు సమీపించగా, అతడు పొలములో ఒక బావిని చూచెను. అబ్రాహాము సేవకుడు ఈ బావి దగ్గరే రిబ్కాను ఎదుర్కొనెను అని కొందరి ఆలోచన (24:11-20). అది ఒక సాధ్యతగా ఉండగా, ఈ క్రింది కారణముల వలన ఇక్కడ పేర్కొనబడిన బావి ముందు ఉన్న దానికంటే వేరే నీటి వనరులను కలిగియుంది:

మొదటిగా, ఊట (అక్షరాలా “నీటి బుగ్గ”; 24:13, 43) నుండి నీరు తోడుకొనుటకు, ఇతర స్త్రీలతో కలిసి, రిబ్కా చల్లని పూట బయటకు వచ్చినది. ఇక్కడ ఊటకు ఏ విధమైన సూచన ఇవ్వలేదు; యాకోబు సమీపించిన బావి “నిలువబడే నీటిని” కలిగియుంది మరియు పెద్దదైన రాయి చేత కప్పబడియున్నది.

రెండవదిగా, రాహేలు గొర్రెలను మేపునది మరియు నీటి కొరకు తన తండ్రి గొర్రెల మందను బావి దగ్గరకు తోలుకొని వచ్చెను (29:9), కానీ రిబ్కా గొర్రెలను మేపేదని గొర్రెలతో నీటికి వచ్చిందని ఏ సూచనా లేదు. ఆమె స్పష్టముగా హారానులో నివసించేది మరియు ఊట దగ్గర నీటితో ఆమె కుండను నింపుకొనుటకు బయటకు

వచ్చినది మరియు తిరిగి పట్టణములోని ఆమె తండ్రి ఇంటికి, ఎక్కడైతే వారికి కొన్ని పెంపుడు జంతువులకు స్థావరము ఉన్నదో అక్కడకు తెచ్చేది (24:25, 31).

మూడవదిగా, యాకోబు సమీపించిన బావి దగ్గర అప్పటికే గొర్రెల మందలు మూడు పండుకొని యుండెను; మరియు రాహేలు వచ్చినప్పుడు, నీరు త్రాగుటకు నాలుగు గొర్రెల మందలు ఆయెను. ఇది బాగోలేనప్పటికీ పట్టణపుజలు త్రాగు నీటికొరకు ఇదే బావిని ఆశ్రయించెడివారు. ఇస్సాకు మరియు అతని ప్రజలు వారి స్థావరముల సమీపములో వారి గొర్రెల మందలకు అనేక బావులను తవ్వారని ఆదికాండము 26:18-33 సూచిస్తుంది. ఈ బావి “పొలములో” ఉందని 29:2 చెప్పుంది కాబట్టి, హారాను చుట్టూ చెదరియున్న మందలకు ఇదే రకమైన ఒకటి లేదా అనేకమైననీటినిచ్చే బావులు ఉన్నవని ఊహించడం హేతుబద్ధమైనది. అదే సమయములో, రాహేలు సమీపంలో ఉన్న పట్టణమునకు పరుగెత్తుకొని పోయి లాబానుకు తన సహోదరి కుమారుడు వచ్చెననిచెప్పెను; మరియు అతడు, తిరిగి, యాకోబును కలుసుకొనుటకు పరుగెత్తెను (29:12, 13).

వచనము 3. సుస్పష్టంగా, బావిమీద నుండి ఆ రాతిని పొర్లించి గొట్టలకు నీళ్లు పెట్టుటకు మునుపు అక్కడికి మందలన్నియు కూడి వచ్చునంతవరకు ఆ గొట్టల కాపరులు వేచి ఉన్నారు. నీళ్లు ఆ బావి నుండి తోడి అక్కడ ఉన్న తొట్లలలో పోసేటట్లుగా ఉన్నారు (24:20 చూడండి). ఆ జంతువులు తృప్తిచెందిన తరువాత, ఆ మనుష్యులు తిరిగి బావి మీద ఆ రాతిని దాని చోట నుంచుదురు. ఈ ప్రయోగమునకు ఇక్కడి వాక్యభావము వివరణ ఏమియు ఇచ్చుట లేదు; కాని ప్రాచీన పశ్చిమ ఆసియాలోని బావులనొద్ద నీటికొరకు సాధారణంగా నెలకొనే దీర్ఘకాల పోటీ నేపథ్యంలో, ఇతర గొట్టల కాపరుల కొరకు వేచి చూడడం అనే నిర్ణయం తమ తమ జంతువులకు కేటాయించబడిన నీటి భాగం కంటే ఎక్కువ తీసుకోకుండా ఉండుటకు కాబోలు.

ఈ ఆచారం ఆధునిక కాలాలలో కూడా చాలా మధ్య తూర్పు ప్రాంతాలలో పాటిస్తున్నారు. బావుల యొక్క నీటిని కొన్నిసార్లు చదునుగాను మరియు గుండ్రంగా ఉండి, మధ్యలో ఒక రంధ్రం ఉండేరాళ్లతో కప్పేవారు. ఈ రాయిపైనున్న రంధ్రం కప్పుటకు ఇంకొక బరువైన రాతిని ఉపయోగించేవారు. బరువైన ఈ రాతిని దొర్లించుటకు ఇద్దరు లేదా ముగ్గురు మనుష్యులు అవసరం, మరియు ఇది కొన్నిసార్లు మాత్రమే తొలగించబడేది.²

వచనము 4. యాకోబు బావినొద్దకు వచ్చినప్పుడు, ఆ గొట్టల కాపరులతో చాలా సావధానంగా మాట్లాడుతూ, తన సహోదరుల వలే వారిని సంబోధించాడు. “సహోదరుడు” అను పదమునకు హెబ్రీ పదము గాఁచ (‘ach), ఇది చాలా విశాల పదము, ఇది సొంత సహోదరుడు లేదా మరొక బంధువును కూడా సూచిస్తుంది. ఇక్కడ, ఇది బహుశా ఒక “స్నేహితుడు” లాంటి ఒక అర్థాన్ని ఇచ్చేసాధారణ పలకరింపు అయి ఉండవచ్చు (19:17 చూడండి). ఈ రెండవ అర్థము ఇక్కడి

సందర్భమునకు సరిపడినది, ఎందుకంటే యాకోబు ఈ అపరిచుతుల యొక్క అనుగ్రహం పొందేందుకు ఈ పదమును ప్రయోగించి ఉంటాడు. తన గమ్యానికి తాను చేరుకున్నాడని గ్రహింపలేదు అని సూచించు ఒక ప్రశ్నను ఈ పలకరింపు తరువాత యాకోబు అడిగాడు. **మీరెక్కడివారు?** అని ఆయన అడిగాడు, **మేము హోరాను వారము** అని వారు చెప్పారు.

ఈ గొట్టల కాపరుల నుండి వచ్చిన సమాధానము యాకోబునకు దేవుడు సరియైన ప్రదేశమునకు పంపాడని తెలిపింది. అలాగే, దేవుని యొక్క దైవకృతమైన హస్తము అబ్రాహాము యొక్క దాసుని హోరానునకు నడిపింది, అక్కడే ఆయన రిబ్కాను కలిసాడు (24:7-10, 26, 27, 48, 50, 51). ఈ సమయములో దేవుని యొక్క నడిపింపు ఎక్కువ వివేకముగా ఉన్నప్పటికీ, అది ఎంతైనా వాస్తవము. అది యాకోబు తన మామయైన లాబాను కుటుంబమునుండి తనకొరకు భార్యను కనుగొనుటకు వెళ్ళుండగా ఆయనకు దేవుడు చేసిన వాగ్దానమును నెరవేర్చింది— “నేను నీకు తోడ్చెయ్యున్నాను” (28:15). ఈ పితరుడు ఈ గొట్టల కాపరుల వద్దకు యాధ్యచ్ఛికంగా వచ్చారని చదువరులు తలంచరాదని రచయిత భావిస్తున్నాడు.

పదనములు 5, 6. తాను సరియైన ప్రదేశంలో ఉన్నాడని మరియు ఈ మనుష్యులు హోరానుకు చెందినవారని యాకోబు తెలుసుకున్న తరువాత, **నాహోరు కుమారుడగు లాబానును మీరెరుగుదురా?** అని వారిని అడిగాడు. “కుమారుడు” (בן, *ben*) అను పదమును ఇక్కడ “సంతానము” అను అర్థంలో వాడారు. వాస్తవంగా మాట్లాడితే, లాబాను బెతూయేలుకు కుమారుడు మరియు నాహోరుకు మనుమడు (24:15, 24, 29). లాబానును ఎరుగుదుము అని ఈ మనుష్యులు చెప్పినప్పుడు, **అతడు క్షేమముగా ఉన్నాడా?** అని యాకోబు వారిని ఇంకా ప్రశ్నించాడు: “క్షేమము” అను పదమునకు ప్రయోగించబడిన మూల పదము שָׁלוֹם (*shalom*), ఇది కొన్ని సార్లు “సమాధానము” అనే అర్థాన్ని కూడా ఇస్తుంది; ఇక్కడ, ఈ పదము మానసిక మరియు శారీరకమైన మామూలు సమాధానాన్ని సూచిస్తుంది. ఒకరు “క్షేమము”గా ఉన్నారని అంటే, “ఆరోగ్యంగా,” లేదా “క్షేమదాయకం”గా³ ఉన్నారనే అర్థంలో ఆంగ్లంలో ప్రయోగించే ప్రయోగాలకు ఇక్కడి హెబ్రీ పదజాలం సమానంగా ఉంది. కాబట్టి, ఈ గొట్టల కాపరులు లాబాను **క్షేమముగానే ఉన్నాడు** అని రెండవ అనుకూల సమాధానం ఇచ్చారు. తరువాత వారు “ఇదిగో అతని కుమార్తెయైన రాహేలు గొట్టల వెంట వచ్చుచున్నది” అని చెప్పిరి.

పదనము 7. వీరి సంభాషణ కొనసాగుతుండగా యాకోబు యొక్క గుణంలోని వేరొక కోణం బయటపడింది, ఎందుకంటే ఈ గొట్టల కాపరుల యొక్క నిర్లక్ష్యదోరణిని గడుసుగా ప్రశ్నించాడు. ఈ మనుష్యులు తమ సమయమును ఆ బావి వద్ద వృధా చేస్తున్నట్లుగా ఉంది. ఎలాగూ, సూర్యుడు ఆకాశములో చాలా ఎత్తులో (అంటే చాలా ప్రొద్దు ఇంకా) ఉన్నందున **పశువులను పోగుచేయు వేళ కాలేదు.** వారు చాలా

బద్దకంగా ఉన్నారు మరియు తమ మందలకు నీళ్లు పెట్టు పనిని చూసుకుని ఇంకొన్ని గంటలు అవి మేయులాగున వాటిని తోలుకెళ్లాలని పితరుడు భావించాడు. కొంచెం మోటుగా ఆయన, గొజ్జలకు నీళ్లు పెట్టి, వోయి వాటిని మేపుడని చెప్పాడు. మోసగించే వ్యూహాలలో యాకోబు దిట్ట గనుక, ఈ గొజ్జల కాపరులపట్ల ఆయన గదిరిన విధానం ఆ బావి దగ్గర రాహేలుతో కొంత ఏకాంత సమయం గడుపుటకు వీలుగా వారు అక్కడ నుండి వెళ్లిపోవులాగున ఆయన చేసిన ఉపాయముగా ఉంది.

వచనము 8. యాకోబు యొక్క ప్రవర్తన గొజ్జల కాపరులను దిగ్భ్రాంతికి గురిచేసి ఉంటుంది, కాని ఆయన చేసిన ఆజ్ఞలకు వారు కదలక ఉన్నారు. ఆయన విమర్శకు వారు మందలన్నియు వోగుకాకమునుపు అది మావలన కాదు అని చెప్పి ఉత్తరమిచ్చారు. బావిమీద నుండి రాయిని పొర్లించునట్లు మరియు ఆ తరువాత వారు గొజ్జలకు నీళ్లు పెట్టునట్లు ఇతర గొజ్జల కాపరుల కొరకు ఎదురుచూస్తున్నట్లుగా వారు చెప్పారు. వారి యొక్క వివరణ ఈ వాక్యభాగము 29:3లో ఇప్పటికే చెప్పబడిన మాటతో అనుసంధానంగా ఉంది. వారు ఏమి చెప్పినప్పటికీ కూడా, వారి ఆచారమును బట్టి యాకోబు ఆలస్యము చేసెను.

వచనము 9. ఆ గొజ్జల కాపరులతో ఆయన ఇంకను మాట్లాడుతూ ఉండగా, గొజ్జలను మేపే రాహేలు తన తండ్రి గొజ్జలమందను తోలికొని వచ్చెను. ఆమె యొక్క ఆకస్మిక ఆగమనము దేవుని యొక్క దైవకృత్యమును గురుతు చేసేదిగా ఉంది (24:15 చూడండి).

వచనము 10. రాహేలు యాకోబుకు తన తల్లి సహోదరుడైన లాబాను కుమార్తె. ఆమెను చూచినప్పుడు యాకోబు తన అత్యుత్సాహంతో బావి మీద నుండి రాతిని పొర్లించాడు. ఇది చాలా గొప్ప సాహసం; మామూలు పరిస్థితుల్లో అయితే, కదల్చడానికి చాలా మంది గొజ్జల కాపరులు అవసరం. దీనికి తోడు, తన మానకు చెందిన గొజ్జల మందకు యాకోబు నీళ్లు పెట్టాడు. 29:9, 10 వాక్యభాగంలో ముమ్మారు రాహేలు మేపుతున్న గొజ్జలు తన తండ్రియైన లాబానుకు చెందినవిగా చెప్పబడింది. లాబాను గొజ్జలను గూర్చి చేయబడిన అనేక ప్రస్తావనలు ఆ రాతిని పొర్లించి మందకు నీళ్లు పెట్టుట ద్వారా యాకోబు తన మామ యొక్క మరియు రాహేలు యొక్క అనుగ్రహాన్ని పొందాలని అనుకున్నట్లు సూచిస్తుంది. అంతటికీ, యాకోబు హారానుకు ఖాళి చేతులతో వెళ్లాడు, వారిని ఆకట్టుకొనుటకు కన్య యొక్క వెలనే లేదా ఇంకా ఏదైనానే తీసుకెళ్లకుండానే వెళ్లాడు.

వచనములు 11, 12. అబ్రాహాము దాసుని దేవుడు నడిపించినట్లు తన గమ్యమునకు ఆయనను నడిపించిన దేవుని (24:26, 27) మాటల ద్వారా స్తుతించకుండా, యాకోబు రాహేలును ముద్దుపెట్టుకుని యెలుగెత్తి విడ్రెన్ను.⁴ సాంప్రదాయ ప్రాచీన పశ్చిమ ఆసియాలో ఒక యౌవనస్తురాలిని అపరిచితుడు ముద్దాడడం అనేది సంస్కృతి నియమముల ఉల్లంఘన. ఆయన యొక్క అత్యుత్సాహం తీవ్రమైన పరిమాణాలు ఎదుర్కునేట్లు ఆయనను చేసి ఉండేది. కాని,

వారు కలిసినప్పుడు యాకోబు కార్నిన ఆనంద బాష్యాలు ఆమె కోసం ఆయన చేసిన ప్రయత్నాలు సహజంగా గౌరవప్రదమైనవని అనుటకు సాక్ష్యం. **తాను ఆమె తండ్రి బంధువుడనియు రిబ్కా కుమారుడనియు రాహేలుతో** వెంటనే ఆయన చెప్పాడు. ఆమె ఇది విన్నప్పుడు, రాహేలు పట్టణమునకు **పరుగెత్తిపోయి తన తండ్రితో** చెప్పెను.

వచనము 13. రాతిని దొర్లించుట ద్వారా మరియు రాహేలు మందకు నీళ్లు పెట్టుట ద్వారా ఆమె యొక్క ఇబ్బందికి యాకోబు ఆసక్తితో స్పందిచాడు. అదే విధంగా, కనాను నుండి తన సహోదరి (రిబ్కా) కుమారుడైన యాకోబు వచ్చిననే **వార్త వినిన వెంటనే లాబాను** అతనిని ఎదుర్కొనుటకు పరిగెత్తికొని పోయెను. లాబాను అతనిని **కొగలించుకొని ముద్దుపెట్టుకొనెనని** వాక్యము చెబుతుంది.⁵ ఇట్టి భావోద్వేగ ప్రకటనలు పితరుల సంస్కృతులలో సామాన్యమైనవి మరియు నేడు కూడ కొన్ని సమాజాలలో ఇవి చూడవచ్చు. లాబాను యాకోబుకు అట్టి ఆప్యాయతతో అభివాదము చేసిన తరువాత, హారనులోని అతని **ఇంటికి ఆయనను తీసుకొనిపోయెను.**

అబ్రాహాము యొక్క దాసుని రాకతో చాలా కాలం క్రితం జరిగిన సన్నివేశాలకు ఇది పునరావృత్తముగా ఉంది. లాబాను సహోదరియైన రిబ్కా కొరకు అతడు పది ఒంటలపై బంగారము, వెండి మరియు ఇతర విలువైన బహుమతులు వధువు కట్టుగా తీసుకొనివచ్చాడు (24:10). బావి యొద్ద దాసుని కలిసిన వెంటనే ఆమె ఇంటికి పరిగెత్తికొని వెళ్లి చెప్పెను. దానికి స్పందనగా, దాసును కలుసుకొనుటకు లాబాను బావి యొద్దకు పరిగెత్తికొని వచ్చెను (24:29). 29:13లో, తన మేనల్లడిని కలుసుకొనుటకు లాబాను పరిగెత్తుట, ఈ ఆస్తి కలిగిన కుటుంబము ద్వారా మరింత ధనమును పొందాలనే ఆయన ఆశ వలన జరిగిందా? అలా అయితే, ఆయన చాలా త్వరగా నిరుత్సాహపడ్డాడు. యాకోబు కేవలం కట్టుబట్టలతో ఆక్కడకి పంపబడెను.

యాకోబు లాబానుతో ఈ సంగతులన్నీ చెప్పినప్పుడు, తన గతమును గూర్చి ఎంత వరకు బయలుపరచియుంటాడు? తన గత కార్యకలాపాలలో, యాకోబు లాబానుకు కొంత సమాచారం మాత్రమే ఇచ్చియుంటాడు, తద్వారా అతడు తన మామకు చెడ్డవానిగాను అవసరతలో ఉన్నవానిగాను కనిపించకుండా ఉండుటకు. ఎలాంటి బహుమతులు మరియు ఆర్థిక ఆస్థులు లేకుండా యాకోబు హారనుకు వచ్చెను కాబట్టి, ఇంట్లో తన పరిస్థితి ఉండవలసిన విధంగా లేదని లాబానుకు అర్థమైయుంటుంది. అంటే, యాకోబుకు వేరే మార్గము లేదు కాబట్టి తన మామ కనికరంలో ఉన్నాడు.

వచనము 14. నిజముగా నీవు నా ఎముకయు నా మాంసమునై యున్నావు అని **లాబాను** యాకోబుకు ఒక సంతోషకరమైన ఆహ్వానమును ఇచ్చెను. అతడు తన దగ్గర బంధువని వివరించుటకు ఇది ఒక మార్గము (చూడండి 2:23; 37:27; న్యాయాధి. 9:2; 2 సమూ. 5:1; 19:12, 13). తన కుటుంబమును

కలుసుకొనుటకు మరియు వారితో నివసించుటకు లాబాను తన మేనల్లుడను ఆహ్వానించెను. యాకోబు వారి ఆతిథ్యమును స్వీకరించి వారితో ఒక నెల రోజులు నివసించెను. ఇది తనకు కాదగిన అల్లునిగా యాకోబును లాబాను విశ్లేషించిన సమయం కావచ్చు; అంతేగాక, తాను ధనవంతుడగుటకు ఆ పరిస్థితిని ఎలా ఉపయోగించుకొనగలడో ప్రణాళిక వేయుటకు ఆ సమయం అతనికి అవకాశం ఇచ్చింది. ఆ సమయంలో, రాహేలు పట్ల తన ఆశను పెంచుకొనుటకు యాకోబుకు కావాలసినంత సమయమును ఇచ్చింది—అది ఎంత బలమైన వాంఛ అంటే ఆమెను పొందుకొనుటకు తన మామ దగ్గర అనేక సంవత్సరములు సేవ చేయుటకు కూడ సిద్ధపడ్డాడు. లాబాను తన ప్రణాళికను రూపించుచుండగా, మోసపూరిత స్వభావంలో అతడు యాకోబును మించిపోయాడు.

లేయా మరియు రాహేలును గూర్చి యాకోబు పట్ల

లాబాను యొక్క మోసం (29:15-30)

¹⁵లాబాను-నీవు నా బంధువుడవైనందున ఊరకయే నాకు కొలువు చేసెదవా? నీకేమి జీతము కావలెనో చెప్పుమని యాకోబు నడిగెను. ¹⁶లాబాను కిద్దరు కుమార్తెలుండిరి. వారిలో పెద్దదాని పేరు లేయా; చిన్నదాని పేరు రాహేలు. ¹⁷లేయా జబ్బు కండ్లు కలది; రాహేలు రూపవతియు సుందరియునై యుండెను. ¹⁸యాకోబు రాహేలును ప్రేమించి-నీ చిన్న కుమార్తెయైన రాహేలు కోసము నీకు ఏడు సంవత్సరములు కొలువు చేసెదననెను. ¹⁹అందుకు లాబాను-ఆమెను అన్యనకిచ్చుటకంటే నీకిచ్చుట మేలు; నా యొద్ద ఉండుమని చెప్పెను. ²⁰యాకోబు రాహేలు కొసము ఏడు సంవత్సరములు కొలువుచేసెను. అయినను అతడు ఆమెను ప్రేమించుటవలన అవి అతనికి కొద్ది దినములుగా తోచెను. ²¹తరువాత యాకోబు-నా దినములు సంపూర్ణమైనవి గనుక నేను నా భార్యయొద్దకు పోవునట్లు ఆమెను నాకిమ్మని లాబాను నడుగగా ²²లాబాను ఆ స్థలములోనున్న మునుష్యుల నందరిని పోగుచేసి విండు చేయించి ²³రాత్రివేళ తన కుమార్తెయైన లేయాను అతనియొద్దకు తీసికొని పోగా యాకోబు ఆమెను కూడెను. ²⁴మరియు లాబాను తన దాసియైన జిల్పాను తన కుమార్తెయైన లేయాకు దాసిగా ఇచ్చెను. ²⁵ఉదయమందు ఆమెను లేయా అని యెరిగి అతడు లాబానుతో నీవు నాకు చేసిన పని యేమిటి? రాహేలు కోసమేగదా నీవు కొలువు చేసెతిని? ఎందుకు నన్ను మోసపుచ్చితివనెను. ²⁶అందుకు లాబాను-పెద్దదానికంటే ముందు చిన్నదాని నిచ్చుట మా దేశ మర్యాదకాదు. ²⁷ఈమెయొక్క వారము సంపూర్ణము చేయుము; నీవిక యేడు సంవత్సరములు నాకు కొలువు చేసినయెడల అందుకై ఆమెనుకూడ నీకిచ్చెదమని చెప్పగా ²⁸యాకోబు ఆలాగు చేసి ఆమె వారము సంపూర్ణమైన తరువాత అతడు తన

కుమార్తెయైన రాహీలును అతనికి భార్యగా ఇచ్చెను. ²⁹మరియు లాబాను తన దాసియగు బిల్హాను తన కుమార్తెయైన రాహీలుకు దాసిగా ఇచ్చెను. ³⁰యాకోబు రాహీలును కూడెను, మరియు అతడు లేయాకంటి రాహీలును బహుగా ప్రేమించి అతనికి మరి యేడెండ్లు కొలుపు చేసెను.

వచనము 15. తాను తన బంధువులతో ఉన్న నెల రోజులలో యాకోబు తన సమయమును ఎలా గడిపెనో వాక్య భాగము చెప్పుట లేదుగాని, అతడు రెండు గురులను సాధించుటకు ప్రయతించాడని మనం ఊహించవచ్చు: (1) అతడు కష్టజీవియని మరియు తన మామ యొక్క కుమార్తెయైన రాహీలును మంచిగా చూసుకోగలడని లాబానును మెప్పించుటకు ఆశించాడు. కాబట్టి, అతడు ప్రతి రోజు ఆమెతో కూడ బయటకు వెళ్లి ఒక కాపరిగా పని చేస్తూ, ఇంట్లోని ఇతర పనులు కూడ చేసియుంటాడు. (2) రాహీలు యొక్క అత్తయైన రిబ్కా చాలా సంవత్సరాల క్రితం ఇష్టపూర్వకముగా కనానుకు వెళ్లినట్లు, రాహీలు కూడ తనతో వెళ్లుటకు సిద్ధపడుటకు అతడు రాహీలును గూర్చి మరింతగా తెలుసుకొని ఆమె హృదయమును గెలుచుకోవాలనుకున్నాడు.

నెల చివరిలో యాకోబు యొక్క మామ ఆయనతో ఇలా అన్నాడు, **నీవు నా బంధువుడవైనందున ఊరకయే నాకు కొలుపు చేసెదవా? అంతే గాక, నీకేమి జీతము కావలెనో చెప్పుము? అని అడిగెను.** పైపైన, లాబాను యొక్క ప్రశ్న ఉదారముగాను స్నేహపూర్వకముగాను ఉంది. తన మేనల్లని పని కొరకు అతడు జీతము ఇస్తానని అంటున్నాడు. వారి మధ్య తన పని మరియు జీతము కలహములకు కారణమవుతుందని, లేక తన మామ తనను మోసం చేస్తాడని యాకోబుకు తెలుసుకొనే అవకాశం అప్పటికి లేదు (31:38-42 చూడండి).

వచనము 16. ఈ తరుణంలో రచయిత ముఖ్యమైన కథను ప్రకృత బెట్టి, ప్రాముఖ్యమైన సందర్భ సమాచారమును ఇస్తున్నాడు. **లాబాను [వాస్తవానికి] కిద్దరు కుమార్తెలుండిరి అని వివరించాడు. వారిలో పెద్దదాని పేరు లేయా; చిన్నదాని పేరు రాహీలు.** ⁶ కొన్ని ఆధునిక ఊహలకు విరుద్ధంగా, “ఆవు” అను అర్థము కలిగిన లేయా యొక్క పేరు, “ఆడగొర్రె” అను అర్థం కలిగిన రాహీలు పేరుతో పోల్చినప్పుడు అమర్యాదకరంగా లేదు. తమ జంతువులను బహుగా ఇష్టపడు కాపరుల కుటుంబములో పుట్టిన ఆడ పిల్లలకు ఈ రెండు పేర్లు సమంజసమైనవే. అయితే వారి తండ్రి లేయా మరియు రాహీలుతో జంతువుల వలె ప్రవర్తించుట అమర్యాదకరమైన విషయము. వారి తండ్రి వారిని బేరమునకు మరియు వ్యాపారమునకు వస్తువులుగా ఉపయోగించెను. ఇది కేవలం సంస్కృతికి సంబంధించిన విషయం కాదు. తరువాత, ఆయన వారిని “అమ్మిన” విధానమును బట్టి మరియు “[వారి]కి వచ్చిన వెలను తినివేసిన” విధానమును బట్టి ఆ ఇద్దరు స్త్రీలు తమ కోపమును వెళ్ళబుచ్చారు (31:15).

వచనము 17. లాబాను ఇద్దరు కుమార్తెలు వారి వయస్సును బట్టియే కాక వారి రూపు ద్వారా కూడా ప్రత్యేకించబడినవారు. NASB ప్రకారంగా, **లేయా జబ్బు కండ్లు గలది; రాహేలు రూపవతియు సుందరియునై యుండెను.** అనేక ఇతర అనువాదాలు కూడా హెబ్రీ పదమైన *רַק* (*rak*)ను “బలహీనమైన” అని అనువదిస్తాయి (RSV; NIV; NJPSV; NCV; ESV). అదనంగా, NEB మరియు REB లేయా “జబ్బు కళ్లది” అని చెబుతాయి. ఈ చిత్రణలు అవమానకరముగా ఉన్నవి.⁷ “తూర్పు వారు అందమని భావించు ఆకర్షణ మరియు మెరుపు”⁸ లేయా కళ్లలో లేదని, రాహేలు వాటిని కలిగియున్నదని వారి అర్థం కావచ్చు.

వివరణాత్మక పదము *rak* అనేదానిని “లేత” లేదా “సున్నితం” అను అనుకూలమైన అర్థంలో అనువదించవచ్చు.⁹ వివిధ అనువాదాలు లేయా కళ్లు “మనోహరమైనవి”గా చెబుతాయి (NAB; NRSV; NJB; TEV), మరియు కొంతమంది వ్యాఖ్యానకర్తలు ఆమెకు “అందమైన కళ్లు” కలవు అని చెప్తారు.¹⁰ హెబ్రీ పదము యొక్క ఈ అర్థం సరైనదైతే, బహుశా లేయాలో అత్యంత ఆకర్షణీయమైనవి ఆమె “మనోహరమైన” కళ్లు, అయితే రాహేలుకు సంబంధించిన ప్రతిదీ ఆకర్షణీయంగా ఉన్నది. ఆమె “రూపవతియు సుందరియునై యుండెను.”

ఈ సందర్భంలో *rak* అను పదమునకు ఖచ్చితమైన అర్థం అనిశ్చితంగా ఉన్నప్పటికీ, ఇద్దరి స్త్రీల మధ్య ఒక విరుద్ధం ఖచ్చితంగా గీయబడింది: రాహేలు తన సహోదరి కంటే ఎక్కువ అందంగా ఉంది. యాకోబు రాహేలును భార్యగా ఎన్నుకుని (29:18) లేయాకంటే ఎక్కువగా ఆమెను ఎందుకు ప్రేమించాడో (29:30) ఈ ఉత్తమమైన అందం కొంతవరకు వివరిస్తుంది.

వచనము 18. నీవు ఊరకయే కొలువు చేసెదవా? (29:15) అను లాబాను యొక్క ముందు ప్రశ్నకు తిరిగి వస్తూ, **యాకోబు రాహేలును ప్రేమించెనని రచయిత వివరిస్తూ,** తన స్పందనను నమోదు చేసాడు: **నీ చిన్న కుమార్తె యైన రాహేలు కోసము నీకు ఏడు సంవత్సరములు కొలువు చేసెదననెను.** యాకోబు ఈ ఒప్పందం చేయుటలో నష్టం ఉన్నది. అతని ప్రధాన ఆసక్తి సేవ కోసం డబ్బు కాదు. అతను ఒక భార్యను వెతకడం కోసం హారానుకు వచ్చాడు, కానీ వధువు కట్టం లేకుండా. అందువలన, రాహేలు కొరకు ఏడు సంవత్సరములు కొలువు చేస్తానని లాబానుతో ఉదారంగా ప్రతిపాదన చేసాడు. ఇది బహుశా తన మామ అందనా కంటే ఎక్కువగా ఉన్నది. నూజి పత్రాల ప్రకారం (క్రీ.పూ. పదిహేనవ శతాబ్దం నుండి), సాధారణ వధువు ధర ముప్పై నుండి నలభై తులములు ఉంది. ఒక గొర్రెల కాపిరి వేతనాలు సంవత్సరానికి పది తులములతో సమానంగా ఉన్నది కాబట్టి, రాహేలు కొరకు ఏడు సంవత్సరాలు కొలువు చేస్తానని చేసిన వాగ్దానం ద్వారా యాకోబు అనుకొన్న వధువు ధర కంటే దాదాపు రెండింతలు రెట్టింపు ఇస్తున్నాడు.¹¹ అతను బహుశా అతి తక్కువ ధరకు ఆమెను సంపాదించవచ్చు, కానీ అతను సంది చేయుటకు సరైన హోదాలో లేడు మరియు ఆమెను లేదా ఆమె తండ్రిని ఉల్లంఘించుటకు

తెగించాలనుకోలేదు.

వచనము 19. లాబాను అలాటి దానికి ఒప్పుకోడానికి సంతోషపడ్డాడు కానీ, అప్పటికే వారి బీరంలో యాకోబును మోసగించాలనుకున్నాడని తెలుస్తుంది. అతను ఇలా స్పందించాడు, **ఆమెను అన్యనీకీద్దుటకంటే నీకీద్దుట మేలు;** మరియు తమతో **ఉండి** తన ఒప్పందాన్ని పూర్తి చేయమని అతనిని ప్రోత్సహించాడు. యాకోబు యొక్క విన్నపం విశేషమైనదిగా ఉంది. అతను పెళ్లి చేసుకోవాలని ఆకాశించినది తన మామ యొక్క “చిన్న కుమార్తె రాహేలు”ను (29:18), కానీ తన మేనల్లుడితో చేసిన ఒప్పందంలో లాబాను తన కుమార్తె పేరు పేర్కొనకుండా “ఆమె” అని ఉపయోగించుట ఆలోచనాపూర్వకమైన సందిగ్ధంగా ఉన్నది.

వచనము 20. కథ తరువాత భాగములో, రచయిత పురాతన సాహిత్యంలో గల స్వచ్ఛమైన భక్తి గురించి అత్యంత కదిలించే ఉదాహరణలను కొన్ని పదాలలో వెల్లడిపరచాడు. **రాహేలు** పట్ల యాకోబు ప్రేమ బలంగా ఉన్నది గనుక తనను తన వధువును చేసికొనుటకు **విడు యేండ్ల** కొలువును ముగించెను. అట్టి దీర్ఘకాలిక సేవా ఒప్పందమును చేసినందుకు తనను తాను ఖండించుకొని దానిని నెరవేర్చమనందుకు లాబానుపై కోపపడుట ఒక స్వాభావిక ప్రతిస్పందన కావచ్చు. అయితే, అలా జరగలేదు; **ఆమె పట్ల అతనికున్న ప్రేమ** గొప్పది గనుక కష్టపడిన సంవత్సరాలు **కొద్ది దినములుగానే తోచెను.**

వచనము 21. తన ఏడు యేండ్ల కొలువు ముగించిన తరువాత, యాకోబు ఈ విధముగా విజ్ఞాపన చేసెను: **నా భార్యయొద్దకు పోవునట్లు ఆమెను నాకీమ్మని లాబానును అడిగెను.** వివాహము జరగక పోయినప్పటికీ, యాకోబు రాహేలును భార్యగా చెప్పాడు, మరియు ఇది ప్రాచీన సంప్రదాయమునకు అనుసంధానంగా ఉన్నది. వివాహం సంపూర్ణం కాక మునుపే నిశ్చితార్థం పొందిన జంట భార్య భర్తలుగా పరిగణించబడేవారు (ద్వితీ. 22:23-25; మత్తయి 1:18-25). అందుచేత, రాహేలును తన భార్యగా చేసుకొనుటకు ఇవ్వమని లాబానును యాకోబు విన్నపించలేదు, కానీ తన “భార్యను” ఇమ్మని ఆజ్ఞాపించెను ఎందుకంటే **ఆమె యొద్దకు పోవునట్లు** అంటే ఆమెతో లైంగిక సంబంధం కలిగియుండుట కోసం.

వచనము 22. యాకోబుతో లాబాను స్పందన వాక్యములో చెప్పబడలేదు: కానీ బదులుగా, కేవలం **లాబాను ఆ స్థలములోనున్న మనుష్యులనందరిని పోగుచేసి విండు చేయించెను** అని చెప్పబడింది. “విండు”కు పదము *מִשְׁתֶּה* (*mishtheh*), మరియు ఇది త్రాగునది అనగా ద్రాక్షారసము వంటి దానిని (ఎజ్రా 3:7; దానియేలు 1:5, 8, 16) లేదా విండుని సూచిస్తుంది (19:3; 26:30; 29:22; 2 సమూయేలు 3:20).¹² బైబిల్ కాలంలో, వివాహ వేడుకలు సాధారణంగా ఒక వారం పాటు జరిగేవి (29:27, 28; న్యాయాధిపతులు 14:10-20).¹³ వారు వధువు మరియు వరుని కుటుంబాలతో, అలాగే స్నేహితులతో కలిసి విండులో పాల్గొనేవారు. అయితే, ఈ సందర్భంలో, లాబాను కుటుంబము మరియు స్నేహితులు హాజరయ్యారు.

వచనము 23. విందు ముమ్మరంగా జరుగుతున్న సమయంలో, ఏడు సంవత్సరాలు రాహులు కోసం కొలువు చేస్తే రాహులును వివాహమాడుటకు ఇవ్వకుండా **లేయాని** ఇచ్చి యాకోబును మోసం చేయాలన్న కపటోపాయమును లాబాను ప్రారంభించెను. ఇక్కడ హాస్యమును నిర్లక్ష్యం చేయకూడదు: యాకోబు మారువేషం వేసి తన గ్రుడ్డి తండ్రిని మోసం చేసినట్లుగానే, లాబాను కూడా తన మేనల్లుడిని మోసం చేయుటకు అలాటి కుయుక్తినే చేసెను. ఇది నేటి పాఠకులకు ఊహించుటకు కష్టం కావచ్చు, అయితే యాకోబు కాలంలో, **రాత్రివేళ** ఇలాటి వంచన చేయుటకు సులభంగా ఉండవచ్చును. పెళ్లి దుస్తులలో తప్పనిసరిగా ఒక ముసుగు ఉంటుంది (24:65 చూడండి), మరియు యాకోబు అతిగా ద్రాక్షారసము పుచ్చుకొనుటకు మామయ్య తనను ప్రోత్సహించియుండవచ్చు, తద్వారా తన ఇంద్రియములు నీరసీల్లియుండవచ్చు (19:32-35 చూడండి). అయితే, అతడు మోసపు పనిని చేయగలిగాడు, లాబాను **తన కుమార్తెయైన లేయాను అతనియొద్దకు తీసుకొని పోగా; యాకోబు ఆమెను కూడెను, వివాహమును పూర్తి చేసెను.**

వచనము 24. ఒక విధంగా, ఇది కవితాత్మక న్యాయం. మోసగాడు మోసపోయాడు, మరియు యాకోబు లేయాను వివాహము చేసుకున్నాడు. ఒకసారి తప్పు స్త్రీతో లైంగిక కలయిక పూర్తియైన తరువాత, వెనక్కి తిరిగే అవకాశమే ఉండదు. ఏశావు అనుకొని యాకోబుకు ఇచ్చిన దీవెనలు తిరిగి తీసుకునే అవకాశం లేని విధంగానే (27:33, 37), యాకోబు రాహులు అనుకొని లేయాని వివాహమాడినప్పుడు తిరిగి దానిని రద్దు చేయడం న్యాయమైనది కాదు.¹⁴

లాబాను తన కుమార్తెలకు కట్నం ఇవ్వాలన్న సంప్రదాయమును పాటించెను. ప్రాచీన ప్రపంచంలో, భర్తలు విడాకులు ఇచ్చిన, లేదా భర్త మరణించినా ఈ కట్నాలు అనేవి వారికి మద్దతు అందించుటకు ఒక మూలధనం లేదా భీమ పథకంలాగా ఉపయోగపడేవి. కట్నం అనేది దుస్తులు, వస్తువులు, బంగారం, వెండి లేదా వ్యక్తిగతంగా సేవచేయడానికి ఒక దాసిని కలిగియుంటుంది అని పురాతన కాల లిఖిత పత్రాలు తెలియజేస్తాయి. **లాబాను తన దాసియైన జిల్బాను తన కుమార్తెయైన లేయాకు దాసిగా ఇచ్చుటకు నిర్ణయించుకొనెను.**

వచనము 25. ఉదయమందు సూర్యుడు ఉదయించినప్పుడు యాకోబు కనులు తెరిచిన తరువాత, ఆయన చూచిన దానికి నిర్ఘాంతపోయాడు మరియు కలవరపడ్డాడు: **ఇదిగో, ఆమె లేయా!** అతడు అందమైన రాహులు కొరకు ఏడు సంవత్సరాలు కొలువు చేసెను, మరియు ఇప్పుడు ఆమెకు బదులుగా ఆమె సోదరిని వివాహం చేసుకున్నట్లు స్పష్టమైంది. రాత్రి తప్పు స్త్రీ తో గడిపానని యెరిగి, లాబానును ఎదుర్కొని అతనిని అలంకారిక ప్రశ్న అడిగాడు: **నీవు నాకు చేసిన పని యేమిటి?** యాకోబు యొక్క విచారణ ఆదికాండము ప్రారంభంలో దేవుడు మరియు మనుషులు అడిగిన ప్రశ్నలకు స్వభావపరంగా పోలియున్నది (3:13; 4:10;

12:18; 20:9; 26:10).¹⁵ వారి మోసపూరిత క్రియల యొక్క గంభీర స్వభావమును ఎదుర్కొనుటకు ప్రజలను బలవంతపెట్టుట ఇక్కడ ఉద్దేశము. యాకోబు తన మామ దగ్గరనుండి ఒక వివరణను కోరాడు: **రాహీలు కోసమేగదా నీకు కొలువు చేసితినీ? ఎందుకు నన్ను మోసపుచ్చితివనెను?**

వచనము 26. లాబాను యాకోబు యొక్క కోపమును అంచనా వేసాడు మరియు లేయాను విడచి రాహీలును వివాహము చేసికొనుటకు ప్రయత్నించిన అతని అల్లుడిదే తప్పు అని అతని నుండి నిందను తప్పించుకొనుటకు ప్రయత్నము చేసెను. పెద్దదాని కంటే ముందుగా చిన్నదాని నిచ్చుట మాదేశ మర్యాదకాదు అని అతడు అన్నాడు. ఇది బహుశా పశ్చిమ ఆసియా సంప్రదాయం కావచ్చును (న్యాయాధిపతులు 15:1, 2; 1 సమూయేలు 18:17-21) అన్ని సందర్భాలలో ఇది తప్పనిసరి అని చెప్పడానికి ఎలాటి ఆధారం లేదు. లాబాను వాదన బలహీనమైనది మరియు కపటమైనది ఎందుకంటే రాహీలును తన వధువుగా చేసికొనుటకు యాకోబు ఏడు సంవత్సరములు కొలువు చేసినని అతనికి తెలుసు. ఒక తప్పు సోదరి కొరకు ఏడు సంవత్సరాలు పని చేయించుకొనుట కంటే, ఒక నిజాయితీపరుడు తాము వాస్తవిక ఒప్పందమును చేసుకొనుటకు ముందే ఆ సంప్రదాయమును గూర్చి తన మేనల్లుడికి చెప్పియుంటాడు. అదనంగా, ఒకవేళ ఇలాటి పద్ధతి తప్పనిసరి అయితే, ఏడు సంవత్సరాలు యాకోబు కొలువు చేసిన కాలంలో లాబాను లేయా కొరకు భర్తను ఎందుకు చూడలేదు? వారి ఒప్పందం ప్రారంభం నుండి కూడా లాబాను లేయాను తన అల్లుడికి ఈ విధంగా ఇవ్వాలనుకున్నాడు అని సాక్ష్యం బలంగా చెప్పుంది. తన మామ యొక్క మోసపూరితమైన స్వభావమును బట్టి యాకోబుకు కోపం రావడం సహజం, కానీ ఈ ఉచ్చు నుండి ఏదీ కూడా అతనిని విడిపించలేదు.

వచనము 27. యాకోబు కోపమును చల్లార్చుటకు లాబాను ఉదారమైన బహుమతిని ఇస్తానని చెప్పి తన నటనను కొనసాగించెను. యాకోబు లేయాతో ఒక వారము వివాహ మహోత్సవమును సంపూర్ణము చేసిన యెడల, అప్పుడు రాహీలును కూడా భార్యగా ఇస్తానని వాగ్దానము చేసెను; అయితే, యాకోబు లాబాను యొద్ద మరో యేడు సంవత్సరములు కొలువు చేయుటకు ఒప్పుకొనవలెను. లేయాను భార్యగా అంగీకరించుటకు యాకోబు ఎంత ఇష్టపడకపోయినప్పటికీ ఆమెతో వివాహ మహోత్సవమును కొనసాగించెను, మరియు లాబానుకు అతనిపై అవకాశం కలిగెను. యాకోబు ఇంటి నుండి దూరముగా ఉండెను మరియు సహాయం ఏమీ లేకుండా ఉండెను. ఈ పరిస్థితి నుండి తప్పించుకొనుటకు మార్గము లేకపోయెను. రాహీలును భార్యగా చేసుకొనుటకు ఆశ కలిగి ఉండెను గనుక మరియు యేడు సంవత్సరములు కొలువు చేసిన గనుక లాబాను చెప్పిన దానికి ఒప్పుకొనెను.

వచనము 28. యాకోబు అతనిపై ఉంచబడిన అన్యాయమైన ఆజ్ఞలకు

అసంతోషంగా ఉన్నాడు; అయితే, (లేయా) మహోత్సవ వారమును సంపూర్ణముచేసెను మరియు అప్పుడు లాబాను తన కుమార్తెయైన రాహేలును అతనికి భార్యగా ఇచ్చెను.

వచనము 29. రాహేలు కొరకు వారము రోజుల మహోత్సవం గురించి చెప్పబడలేదు గనుక ఏమీ ఉండి యుండకపోవచ్చు. ఖచ్చితంగా, ఆమె తండ్రి యొక్క మోసపూరితమైన ఆలోచన తన చిన్నకుమార్తె యొక్క గౌరవ వివాహ మహోత్సవమును లేకుండా చేసింది. అయితే, లాబాను తన దాసియైన బిల్హాను కట్టుంగా తన కుమార్తెయైన రాహేలుకు ఇచ్చెను మరియు ఆమె దాసిగా ఉండెను.

వచనము 30. తన మామతో యాకోబు యొక్క కోపము కనీసం బాహ్యపరంగా సద్దుమణిగినట్లు కనిపిస్తుంది. అయినా, అతని ఇంట్లో ఈ యిద్దరి సహోదరీలతో ఆయన వివాహం ఒక ఆందోళనను మరియు విచారమును కలిగించింది ఎందుకంటే అతడు ఒకరి కంటే ఎక్కువగా ఇంకొకరిని ప్రేమించాడు. యాకోబు రాహేలును కూడెను, మరియు అతడు లేయాకంటే రాహేలును బహుగా ప్రేమించి అతనికి మరియు డేండ్లు కొలువు చేసెను అని కథనం చెప్పుంది.

లేయా పెద్ద కుమారులు (29:31-35)

³¹లేయా ద్వేషింపబడుట యెహోవా చూచి ఆమె గర్భము తెరచెను, రాహేలు గొడ్రాలై యుండెను. ³²లేయా గర్భవతియై కుమారుని కని, యెహోవా నా శ్రమను చూచియున్నాడు గనుక నా పెనిమిటి నన్ను ప్రేమించును గదా అనుకొని అతనికి రూబేను అను పేరు పెట్టెను. ³³ఆమె మరల గర్భవతియై కుమారుని కని- నేను ద్వేషింపబడితి నన్ను సంగతి యెహోవా విన్నాడు గనుక ఇతని కూడ నాకు దయచేసెననుకొని అతనికి పిమ్మోను అను పేరు పెట్టెను. ³⁴ఆమె మరల గర్భవతియై కుమారుని కని-తుదకు ఈ సారి నా పెనిమిటి నాతో హత్తుకొని యుండును. అతనికి ముగ్గురు కుమారులను కంటిననుకొనెను. అందుచేత అతనికి లేవి అను పేరు పెట్టెను. ³⁵ఆమె మరల గర్భవతియై కుమారుని కని-ఈసారి యెహోవాను స్తుతించెద ననుకొని యూదా అను పేరు పెట్టెను. అప్పుడామెకు కానుపు ఉడిగెను.

అతని ప్రేమను పొంది అతనికి పిల్లలను కనుటకు గల యాకోబు భార్యల మధ్య పోటీ కుటుంబంలో కలహములను పుట్టించెను (29:31-30:24). అయితే, ఇశ్రాయేలు దేశంగా అభివృద్ధిపరచే అబ్రాహాము యొక్క వంశమును విస్తరిస్తుంది.

వచనము 31. ఈ విభాగం ఇలా మొదలౌతుంది, లేయా ద్వేషింపబడుట యెహోవా చూచి (నృప్తి, *sane*'), అక్షరార్థంగా "ద్వేషింపబడుట" అని అర్థం. అయితే, యాకోబు "లేయాకంటే రాహేలును బహుగా ప్రేమించెను" అని 29:30 చెప్పుంది. అతనికి లేయాపై కొంత ప్రేమ ఉంది, కానీ తన ప్రేయమైన భార్యయైన రాహేలుపై ఉన్నంత బలమైన ప్రేమ కాదని సూచిస్తుంది.¹⁶

యాకోబు యొక్క వధువు-ధర ఒప్పందమునకు గల మిగిలిన యేడు సంవత్సరములలో, ఈ పితరుడు అతని కుటుంబమును కట్టుట ప్రారంభించెను. లేయా యొక్క “ద్వేషింపబడిన” స్థితిని బట్టి, యెహోవా ఆమె గర్భము తెరిచెను, రాహేలు గోడ్రాలై ఉండెను.¹⁷ యాకోబు మరియు రాహేలు యొక్క అందనా ప్రకారముగా ఈ కుటుంబములో జరుగలేదు. ప్రియమైన భార్య కంటే, దేవుడు లేయాను ప్రేమించి మరియు ఆదరించి మొదటి తల్లి అగుటకు సహాయము చేసెను. వాస్తవంగా, రాహేలు కొరకు అదనంగా యేడు సంవత్సరాలు లాభాను వద్ద కొలువు చేసిన సమయంలో లేయా ద్వారా ఏడుగురు పిల్లలకు - ఆరుగురు కుమారులు మరియు ఒక కుమార్తె - అతడు తండ్రి అగుట అనుకోకుండా జరిగింది కాదని అనిపిస్తుంది. దేవుని త్రోవలు మనుషుల త్రోవల వంటివి కావు అను వాస్తవమును ఇది వివరిస్తుంది (యెషయా 55:8).

వచనము 32. ఒక గొప్ప ఊహతో లేయా కుమారునుకి జన్మనిచ్చి రూబేను అను పేరు పెట్టెను (רֹאבֵן, *Reuben*), “కుమారుని చూచి!” అని దీని అర్థం. ఈ పేరు పెట్టి గొప్ప ఆనందమును కనుపరచెను, అంటే యెహోవా నా శ్రమను చూచియున్నాడు [רָאָה, *ra'ah*] అనుదానితో సరిపోతుంది. “నా పెనిమిటి నన్ను ప్రేమించును” అని ఆమె అనుకొనెను కానీ ఆమె నిరాశ చెందుతుంది.

వచనము 33. ఆమె పిల్లల్ని కనటంలో ఉన్న దేవుని సహాయం ఆమె భర్త యొక్క మనస్సును మారుస్తుందని లేయా నిరీక్షణను కొనసాగించెను. ఆమె మరలా గర్భవతియై యాకోబుకు రెండవ కుమారుని కని, ఇలా చెప్పెను, నేను ద్వేషింపబడితి నన్ను సంగతి యెహోవా విన్నాడు [שָׁמָע, *shama'*] గనుక ఇతని కూడ నాకు దయచేసెను. “విను” అను పదమును సాధనము చేసుకొని అతనికి పిమ్మోను అను పేరు పెట్టెను (שִׁמְעוֹן, *Shimon*).¹⁸ తన ద్వేషింపబడిన స్థితిని బట్టి దేవుడు ఆమె విలాపం విన్నాడని నమ్మింది, మరియు పరిస్థితిని పరిహారం చేస్తాడని నిరీక్షించింది.

వచనము 34. మూడవ సారి లేయా గర్భవతియై కుమారుని కనెను; మరియు ఇలా అనుకొనెను, ఈ సారి (“తుదకు”; NIV) నా పెనిమిటి నాతో హత్తుకొని [גָּוַה, *lawah*, “joined”] యుండును. కార్యకలాపాలన్నిటిలో ఇతరులతో కలసిన ప్రజలకు ఈ హెబ్రీ పదము వాడబడుతుంది, సొమ్ము అప్పివ్వడం (నిర్గమ. 22:25; ద్వితీ. 28:12, 44; కీర్తనలు 37:26), తిరుగుబాటు (కీర్తనలు 83:8), దేవునికి ఆరాధన మరియు సేవ చేయడం (సంఖ్యాకాండము 18:2, 4; యెషయా 56:3; జెకర్యా 2:11), మరియు భార్య భర్తల దాంపత్యమును కలపడం వంటి కార్యకలాపాలు.¹⁹ అయితే, అప్పటికే యాకోబుతో ముగ్గురు కుమారులను కనినది గనుక లేయా యొక్క మొదట కోరిక దాంపత్య కలయిక కాదు. అందుచేత, ఇతనికి లేవి (לֵוִי, *Lewi*), అను పేరు పెట్టినప్పుడు, ఆమె భర్తతో సత్యమైన ప్రేమ కలిగి హృదయమును మరియు ప్రాణమును “జతపరచబడాలి” అని ఆశించింది.

వచనము 35. నాలుగవ సారి లేయా గర్భవతియై కుమారుని కనెను; కానీ ఈ సందర్భంలో ఆమె బాధను ప్రస్తావించలేదు ఎందుకంటే ఆమె పట్ల యాకోబుకు అభిమానం లేనందువలన. బదులుగా, ఆమె ఇలా చెప్పినను, **ఈసారి యెహోవాను స్తుతించెదను.** ఈ కారణముచే, **ఆమె యూదా అని పేరు పెట్టెను** (נְהֻדָּה, *Yehudah*), ఇది נְהֻדְיָה (*Yehudyah*)కు సంక్షిప్త రూపంలో ఉండవచ్చు “**యెహోవా స్తుతింపబడును**” అని అర్థం.”²⁰ అప్పుడు లేయా **కానుపు ఉడిగెను**, అని కథనంలో చెప్పబడింది కానీ కారణము ఇవ్వబడలేదు.

లేయాను మొదట పిల్లలతో దీవించడంతో పాటు, తదుపరి దేవుడు తన కుమారులలో యిద్దరి కుమారుల సంతానమును ఇశ్రాయేలు దేశంలో ఘనమైన వారిగా చేసెను. లేవీని మతపరమైన గోత్రముగా మరియు యూదాని రాజరికమైన గోత్రముగా ఎన్నుకొనెను. క్రీస్తు యూదా గోత్రమువాడు గనుక లేయా సంతానము ద్వారా ఆయన ఈ లోకమునకు వచ్చెను (మత్తయి 1:1-17; లూకా 3:23-34).

అన్వయము

దేవుని దైవాధీనమైన ఉనికి (అధ్యాయము 29)

యాకోబు బేతేలులో, నిన్ను దీవించి నీతో కూడా ఉండునని చెప్పిన దేవుని ప్రత్యక్షతను పొంది (28:10-15), పితరుడు మరోసారి హారానుకు బయలుదేరెను. NASB కేవలం ఇలా చెప్పుంది, “యాకోబు తన యాత్రకు కొనసాగించెను,” (29:1); కానీ హెబ్రీ భాష అక్షరార్థంగా “తన పాదములను ఎత్తెను” అని చెప్పుంది. ఆయన ఇంటిని విడచినప్పుడు అనుభవించిన ఏశావు భయం మరియు అనిశ్చితమైన బందిపోట్ల భారం నుండి పితరునికి ఉపశమనం కలిగి, తన అడుగులలో ఇప్పుడొక నూతన విశ్వాసము కలిగెనని ఇది సూచిస్తుంది. యాకోబు హారాను వద్ద నున్న బావి దగ్గరకు వచ్చినప్పుడు మరియు లాబాను గురించి తెలిసిన వారిని ఎదుర్కొన్నప్పుడు దేవుని మార్గదర్శకత్వం స్పష్టమౌతుంది. బావి వద్దకు తన గొర్రెలతో సమీపిస్తున్న లాబాను కుమార్తెయైన రాహేలును వారు అతనికి చూపించుట నిజముగా ఆకస్మికంగా జరిగింది కాదు.

ఆమెను చూచిన వెంటనే యాకోబు రాహేలును ప్రేమించెను. “యెహోవాయందు ఆనందించుట” ఆయన “బలము” (నెహెమ్యా 8:10), మరియు ఇది బావిని మూసిన బలమైన రాతిని తొలగించి ఆమె గొర్రెలకు నీరు పోయుటకు తోడ్పడెను. ఈ దైవకృతమైన సంఘటనలు యాకోబును కదలించెను గనుక అందమైన మరదలను కొగలించుకొని ముద్దు పెట్టికొని, యెలుగెత్తి యేడ్చెను (29:9-11). అతను వెంటనే రాహేలును తన భార్యగా చేసుకోవాలనే ప్రక్రియను ప్రారంభించెను, మరియు తన తండ్రికి వధువు కల్పంగా ఏడు సంవత్సరములు కొలువు చేసెను (29:15-20).

రాహులు కుంటుంటలో వివాహము చేసుకొనుట ద్వారా వచ్చే కష్టములను గూర్చి యాకోబుకు ఆలోచన లేదు. అయితే, ఆయన శ్రమలన్నిటిలో, దేవుడు అతనికి తోడుగా ఉండెను, దైవకృతంగా దేవుడు ఇశ్రాయేలు పన్నెండు గోత్రములకు పితరులుగా చేయనున్న పన్నెండుగురు కుమారులకు తండ్రిగా చేయుటకు సిద్ధపరచుచుండెను. కొద్ది కాలంలోనే, వారి సంతానమును గొప్ప చేసి మరియు భూమియందున్న వారందరికీ దీవెనకరముగా చేస్తానని దేవుడు అబ్రాహాముతో మరియు ఇస్సాకుతో చేసిన వాగ్దానములన్నీ సంపూర్ణమౌతవి (12:2, 3; 15:5, 13-15; 17:4, 5, 16; 22:17, 18; 26:2-4, 24, 25).

యాకోబుకు దేవుని మార్గదర్శకత్వం మరియు హామీ ఎంత అవసరమైనదో, ప్రతి తరములోనున్న విశ్వాసులకు కూడా అదే అవసరత ఉంటుంది.

మోషే ఉదాహరణ. మోషే ఐగుప్తు రాజకుమారునిగా పెరిగెను. అతను గొప్ప “విద్యావంతుడు” మరియు మాటల్లోనూ, “పనుల్లోనూ గొప్ప ప్రావీణ్యతనొందిన వ్యక్తి” (అపో. 7:22). అతడు నలుబది యేండ్ల వయస్సులో, తన జీవితమును తన సొంత మార్గంలో కొనసాగించాలని అనుకున్నాడు (చాలా సంవత్సరాలు యాకోబు చేసిన విధంగా). తన ప్రజలు తనను రక్షకునిగా పరిగణిస్తారని చెప్పి ఇశ్రాయేలీయుడను వేదిస్తున్న ఒక ఐగుప్తీయుడిని చంపెను (నిర్గమ. 2:11, 12; అపో. 7:23-25); కానీ ఇశ్రాయేలీయుల రక్షణ మరియు దాని సమయము గూర్చి అతడు భ్రమపడెను. ఫరో కోపాగ్ని నుండి సీనాయి పర్వతారణ్యమందు పారిపోవుటకు బలవంతం చేయబడెను (నిర్గమ. 2:15; అపో. 7:29). అయితే, దేవుడు దైవకృతంగా అతని యెడల శ్రద్ధ చూపి అతనిని యిత్రో మరియు అతని కుటుంబంవైపు మళ్ళించెను. అక్కడ అతనికి ఆశ్రమమును, భార్యను మరియు నలభై సంవత్సరాలు ఒక గొర్రెల కాపరిగా ఉద్యోగమును దొరికెను (నిర్గమ. 2:16-21; అపో. 7:30).

అప్పుడు, మోషే ఎనభై యేండ్ల వయస్సులో, తన ప్రజలను బంధకాలలో నుండి విడిపించి వారిని వాగ్దాన దేశమునకు తీసుకువెళ్ళుటకు యెహోవా అతనిని పిలచెను. చాలా యేండ్ల తరువాత, అతని మనోధైర్యం పోయెను, మరియు ఈ అపాయనమైన కార్యమును విడచుటకు చాలా సార్లు ప్రయత్నించెను. సూచనలు మరియు అద్భుత కార్యములను చూపించి మరియు అహారోను తనకు ప్రతినిధిగా ఉండును అని దేవుడు వాగ్దానం చేసిన తరువాతే మోషే వెళ్ళుటకు అంగీకరించెను (నిర్గమ. 3:10-4:17).

సీనాయి పర్వతము యొద్ద బంగారు దూడ సంఘటన తరువాత, వాగ్దాన దేశము వెళ్ళుటకు తోడు ఉంటానని చెప్పెను కానీ వ్యక్తిగతంగా వారితో వెళ్ళాను అని దేవుడు చెప్పలేదు, ఎందుకంటే ప్రజల మూర్ఖమైన అవిధేయత వలన ఆయన వారిని నాశనం చేయాలని అనుకున్నాడు (నిర్గమ. 33:1-5). ఇది మోషేకు తృప్తిగా లేదు గనుక అతడు దేవునితో ఇలా చెప్పెను, “నీ సన్నిధి రానియెడల ఇక్కడనుండి మమ్మును తోడుకొనిపోకుము” (నిర్గమ. 33:15). మరో మాటలో, దేవుడు

వ్యక్తిగతంగా వారితో వెళ్లనియెడల వారు వెళ్లరని మోషే చెప్పెను. ఈ విన్నపమునకు ప్రతిస్పందనగా, యెహోవా మోషేతో ఇలా చెప్పెను, “నీకు చెప్పిన మాటచొప్పున చేసెదను; నీమీద నాకు కటాక్షము [יָרַח, *chen*, ‘grace’] కలిగినది, నీ పేరునుబట్టి నిన్ను ఎరుగుదునని మోషేతో చెప్పెను” (నిర్గమ. 33:17). మోషేను బలపరచి ఇశ్రాయేలీయులను బంధకముల నుండి బయటకు తెచ్చి వాగ్దాన దేశమునకు నడిపించింది యెహోవా యొక్క వ్యక్తిగత ప్రసన్నత.

అపొస్తలుల ఉదాహరణలు. దేవుని ప్రసన్నత యొక్క అవసరతను గురించి నూతన నిబంధన కూడా చెప్తుంది. ఆయన వారిని విడచిపెడతాడని అనుకొని యేసు యొక్క శిష్యులు గొప్పగా బాధపడ్డారు (యోహాను 14:1-3), అందుచేత, పరిశుద్ధాత్ముని పొందుతారని ఆయన వాగ్దానం చేసెను (యోహాను 14:17). అనాధలుగా విడువబడరు (నిరాశ్రయులు మరియు ఒంటరి), ఎందుకంటే ఆయన మరియు తండ్రి వారి దగ్గరకు వచ్చెదరు (యోహాను 14:18, 23). యేసు మృతులలో నుండి లేచిన తరువాత, అపొస్తలులకు అధికారమిచ్చి “యుగసమాప్తి వరకు” తమతో కూడా ఉంటానని చెప్పి వాగ్దానము చేసెను (మత్తయి 28:20). మార్కు ఈ వాగ్దానము నెరవేర్చుటను గూర్చి చెప్పి వారి జీవితాలలో క్రీస్తు యొక్క ఉనికిని గూర్చి ఇలా చెప్పాడు, “వారు బయలుదేరి వాక్యమంతట ప్రకటించిరి. ప్రభువు వారికి సహకారుడై యుండి వెనువెంట జరుగుచువచ్చిన సూచక క్రియలవలన వాక్యమును స్థిరపరచుచుండెను” (మార్కు 16:20).

అపొస్తలులు యేసు యొక్క ప్రసన్నతను కేవలం లేక ముఖ్యంగా వారు చేసిన సూచిక క్రియలలో మాత్రమే అనుభవించలేదు. యాకోబు వలె, దేవుని ఉనికి మరియు ఆయన వాగ్దానములు వారి అడుగులలో నమ్మకాన్ని ఇచ్చాయి. వారు ప్రకటించిన సువార్త నిజముగా “రక్షణ కలుగజేయుటకు అది దేవుని శక్తియై యున్నది” (రోమా 1:16) ఎందుకంటే అది లోకమునకు దేవుని ప్రేమ సందేశమైయున్నది (యోహాను 3:16). అంతేకాక, ఆ ప్రేమ యొక్క అంతిమ ప్రదర్శన ఏంటంటే అద్వితీయ కుమారుడైన యేసుక్రీస్తు మానవజాతి పాపముల కొరకు మరణించుటకు ఈ లోకమునకు వచ్చెను (1 తిమోతి 1:12-17; 1 యోహాను 1:7-2:2; 4:9, 10). ఆయన మరణము అంతం కాదు: సమాధి తరువాత, మూడవ దినమందు మృతులలో నుండి తిరిగి లేచాడు (1 కొరింథీ. 15:1-6); మరియు అప్పుడు ఆకాశమునకు ఆరోహణమాయెను. అపొస్తలులు ప్రజలను పిలిచి మారుమనస్సు పొంది బాప్తిస్మము పొందుమని చెప్పి బోధించినప్పుడు పెంతెకోస్తు దినమందు సంఘము స్థాపించబడెను (అపొ. 2:22-42; రోమా 6:1-4 చూడండి).

అపొస్తలులు మరియు ఇతర క్రైస్తవులు కష్టాలను ఎదుర్కొన్నప్పుడు దేవుని ప్రసన్నత చేత బలపరచబడెను. దేవుని కుమారుడు వారితో ఉండుటను వారు యెరిగియున్నారు గనుక వారు హింసను మరియు మరణమును కూడా ఎదుర్కొన్నారు (అపొ. 7:54-60; రోమా 8:35-39; ఫిలిప్పీ. 4:11-13; 2 తిమోతి

1:8-12; 2:8-13; హెబ్రీ. 13:5, 6). పరిశుద్ధాత్మ నివాసము చేయుట ద్వారా ప్రతి క్రైస్తవునికి ఈ ఉనికి ఉన్నది (అపొ. 2:38; రోమా 8:9-14).

ముగింపు. మన ప్రాణమునకు మనమే యజమానులమని అనుకొని మనల్ని మోసం చేసుకోకూడదు. బదులుగా, దేవుని చిత్తమునకు అర్పించుకోవాలి. మనకు దేవుని యొక్క అవసరతను గురించి క్రింద ఇవ్వబడిన ఒక శ్లోకములోని కొన్ని పంక్తులు వ్యక్తం చేస్తాయి:

ఓ గొప్ప యెహోవా, నాకు మార్గదర్శకంకండి,
 ఈ బంజర భూమి గుండా యాత్రికులకు;
 నేను బలహీనుడను, కానీ నీవు శక్తివంతుడవు,
 నీ శక్తివంతమైన చేతితో నన్ను పట్టుకొనుము.²¹

యాకోబు మార్గాములకు క్రమశిక్షణ (29:1-30)

లాబానును మరియు అతని అందమైన కుమార్తెను కలిసిన చోటైన హోరనుకు కనాను నుండి యాకోబు చేసిన సుదూర ప్రయాణంలో అతనిని ఆశీర్వదించుటకు మాత్రమే దేవుడు పని చేయలేదు. యాకోబును క్రమశిక్షణలో పెట్టుటకు మరియు అతని జీవితంలో అపరిష్కృత పాపమును ఎదుర్కొనుటకు బలవంతం చేసిన మరియు ఒక మంచి వ్యక్తిగా చేసిన. ఈ భాగమైన పితరుని జీవితం పాలు చెప్పిన పదాలలో కుదించబడింది: “మోసపోకుడి, దేవుడు వెక్కిరింపబడడు; మనుష్యుడు ఏమి విత్తునో ఆ పంటనే కోయును” (గలతీయులకు 6:7).

యాకోబుకు క్రమశిక్షణ వచ్చింది. యాకోబు అబద్ధమును విత్తెను మరియు అతని సహోదరుడైన ఏశావును మరియు అతని తండ్రి, ఇస్సాకును మోసపుచ్చెను; కానీ ఇప్పుడు తన మామ మోసమునకు బాధపడుచుండెను. రాహేలును వివాహమాడుటకు లాబాను వద్ద యేడు సంవత్సరములు కొలువు చేసిన తరువాత, బదులుగా లాబాను లేయాను ప్రత్యామ్నాయపరచెను. తన మామ తనకు తప్పు స్త్రీని వివాహములో ఇచ్చెనని గ్రహించినప్పుడు, యాకోబు అనుభవించిన ఆఘాతము, నిరాశ, మరియు దౌర్జన్యమును కేవలం ఊహించవచ్చును. మొదటిసారి, అతని దీవెనలను దొంగిలించినందున తన అన్నయైన ఏశావు ఏవిధంగా బాధపడ్డాడో యాకోబుకు అర్థమైంది. హాస్యాస్పదంగా, అందుడైన తండ్రిని మోసం చేద్దామని యాకోబు జ్యేష్ఠ కుమారుడైన ఏశావుగా నటించెను, కాబట్టి లేయా యాకోబును మోసం చేయుటకు పెద్దకుమార్తెయైన రాహేలు వలె నటించెను.

మరణపడక దీవెనలను పొందుకోలేని సహోదరుడైన ఏశావు యొక్క బాధను బట్టి యాకోబు కదలింపబడలేదు. ఏశావు కొరకు ఉంచిన దీవెనలను తన చిన్నకుమారుడు పొందుకొనుటకు ఏవిధంగా అతనిని మోసపుచ్చెనో గ్రహించినప్పుడు ఇస్సాకుకు కలిగిన బాధ గురించి కూడా యాకోబు

పట్టించుకున్నట్లు ఎక్కడా మనకు కనబడదు. అదే పద్ధతిలో, తను ప్రేమించిన రాహులును ఇవ్వకుండా, లేయాను ఇచ్చిన విషయమును అతను గ్రహించిన తదుపరి అతనికున్న దౌర్జన్యం మరియు నిరాశపై లాబాను కూడా శ్రద్ధ చూపలేదు. లాబాను తాను చేసిన దానిని గూర్చి ఏ విధమైన పశ్చాత్తాపము పడలేదు. బహుశా అతను యాకోబును మోసపుచ్చుటలో విజయం పొందానని తనకు తాను అభినందించుకొని యుండవచ్చును.

ఏశావు అనుభవించిన ఆ ఆగ్రహము, యాకోబు ఇప్పుడు అనుభవించెను; లాబాను పథకానికి ఏమీ చేయలేని వాడిగా ఉండెను మరియు ఆయన చేయగలిగింది మరో యేడు సంవత్సరములు రాహులు కొరకు కొలువు చేయడం మాత్రమే. యాకోబు బాధాకరమైన కానీ అవసరమైన పాఠమును నేర్చుకొనెను తదుపరి జ్ఞాని దానిని గూర్చి ఇలా చెప్పెను: “కీడు పాపులను తరుమును” (సామెతలు 13:21).

ఉత్తర రాజ్యమైన “యాకోబు”కు క్రమశిక్షణ వచ్చింది. ఇస్సాకును మోసపుచ్చిన శతాబ్దాల తరువాత, ప్రవక్తయైన హోషేయ ఉత్తర ఇశ్రాయేలు రాజ్యమునకు ఒక పుస్తకమును వ్రాసెను. వారు అప్పటికే అష్షూరీయుల చేత క్రీ.పూ. 735లో దారుణ దెబ్బలకు గురయ్యెను, మరియు తిగ్లత్సేలసరు III వారిలో చాలామందిని చెరలోనికి తీసుకువెళ్లెను (2 రాజులు 15:29). ఇశ్రాయేలు రాజ్యం కృంగిపోతున్నప్పుడు, ప్రజలతో కూడా కలసి పది ఆజ్ఞల యొక్క అవిధేయత నుండి, బయలు దేవత ఆరాధన నుండి మారుమనస్సు పొంది దేవుని వైపు తిరగుటకై విజ్ఞాపన చేయమని యెహోవా హోషేయను పిలచెను. వారు ఒకవేళ తిరస్కరిస్తే, మరో అష్షూరీయుల దాడి వచ్చి దేశము నాశనము చేయబడుతుంది.

తన బోధనలో, హోషేయ ఇశ్రాయేలును “యాకోబు” అని సూచించెను.²² దేవుడు “వారి (యాకోబు) ప్రవర్తనను బట్టి” మరియు “వారి (యాకోబు) క్రియలను బట్టి” శిక్షిస్తానని చెప్పెను (హోషేయ 12:2). చారిత్రక యాకోబు చేసిన పాపములను మరియు వాటి ద్వారా ఇశ్రాయేలు దేశం కూడా దోషులుగా పరిగణింపబడిన వాటిని ప్రవక్త పేర్కొన్నారు: అబద్ధము (హోషేయ 7:3), గర్వము (హోషేయ 7:10), మోసము (హోషేయ 7:16), మరియు “అబద్ధ ప్రమాణములు” (హోషేయ 10:4). ఈ కార్యముల వలన యాకోబు దోషి అయ్యాడు గనుక “అరాముకు పారిపోయెను” అది వాయువ్య మెసోపొతమియ అని తన ప్రేక్షకులకు తెలియజేసెను. అక్కడ, ప్రాచీన మెసోపొతమియలో “భార్య కావలెనని పని చేసెను” (హోషేయ 12:12) కానీ ఇరవై యేండ్లు తన మామ మోసమును బట్టి బాధనొందెను.

యాకోబు పాపముల గురించి మరియు వాటి ఫలమును గురించి ఇశ్రాయేలుకు జ్ఞాపకము చేసినప్పుడు “గాలిని విత్తువారు” “ప్రళయవాయువును కోతురు” అని కూడా గమనించెను (హోషేయ 8:7). మరో చాటలో, దేవుని ప్రజలు ఒకవేళ “గాలిని విత్తెదమని” అనుకొని శిక్షలేమి పాపమును కొనసాగిస్తే వారికి విషాద ఆశ్చర్యం

ఉంటుంది. వారి పాపముల ఫలము యాకోబు పొందిన దాని కంటే కూడా ఎక్కువగా ఉంటుందని ప్రజలు చాలా త్వరగా కనుగొంటారు. వారు దేశ నాశనం మరియు అష్టూరియ యొక్క చెర అనే “ప్రళయవాయువు” కోస్తారు (హోషియ 9:3; 10:6; 11:5).

ముగింపు. యాకోబు మరియు ఇశ్రాయేలు ప్రజల ఉదాహరణలు చరిత్రలో దేవుని యొక్క అదృశ్య హస్తమును సూచిస్తాయి. ఆయన తన ప్రజల క్రమశిక్షణ కొరకు మరియు వారి పాపములను తెలిసికొనుటకు దైవకృత పనులు చేస్తారు తద్వారా వారు అంతిమ పాప ఫలమును బట్టి శ్రమ పొందనవసరము లేదు: మరణము. ఇశ్రాయేలు దేశము యొక్క మరణము చూసింది (యెహిజ్యేలు 18:31 తో పోల్చండి), కానీ ఈ రోజు పాపములకు పశ్చాత్తాపపడుటకు తిరస్కరించిన వారు శాశ్వత మరణమును పొందుతారు (రోమా 6:23). హోషియ వాడిన పదములు వలన పాలు కూడా గలతీ పట్టణములోనున్న క్రైస్తవులను హెచ్చరించెను: “తన శరీరేచ్ఛలనుబట్టి విత్తువాడు తన శరీరమునుండి క్షయమను పంట కోయును, ఆత్మనుబట్టి విత్తువాడు ఆత్మనుండి నిత్య జీవమను పంట కోయును” (గలతీ. 6:8).

సూచనలు

¹యాకోబు రాహీలును మొదట ఎదుర్కొనుట అనునది అల్టాహము సేవకుడు రిబ్బాని ఎదుర్కొనుటతో (24:10-33) మరియు మోషే యిత్రో కుమార్తెలను ఎదుర్కొన్న (నిగ్గమ. 2:15-21) దానితో అనేక పోలికలను పంచుకుంటుంది. Victor P. Hamilton, *The Book of Genesis: Chapters 18-50*, The New International Commentary on the Old Testament (Grand Rapids, Mich.: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1995), 254-55 చూడండి. ²S. R. Driver, *The Book of Genesis*, 7th ed., Westminster Commentaries (London: Methuen & Co., 1909), 269. ³యోసేపు తన సహోదరుల “సంక్షేమం” గురించి అడిగినప్పుడు మరియు “మీ ముసలి తండ్రి బాగున్నాడా?” అని అడిగినప్పుడు *shalom* అను పదమునకు అదే విధమైన వాడుక 43:27 లో కనబడుతుంది. ⁴27:38లో ఏశావు తన గొప్ప దిగులు వలన “ఎలుగెత్తి ఏడ్చెను.” దీనికి విరుద్ధంగా, యాకోబు ఇక్కడ తన మహా ఆనందం వలన “ఎలుగెత్తి ఏడ్చెను.” ⁵ఇస్సాకుకు యాకోబు యొక్క మోసపూరితమైన ముద్దు ఎలావుందో లాబాను యాకోబుకు పెట్టిన ముద్దు తాను తరువాత ఆయనతో వ్యవహరించు విధానమునకు విరుద్ధంగా నిరూపించబడింది (27:27). (Kenneth A. Mathews, *Genesis 11:27-50:26*, The New American Commentary, vol. 1B [Nashville: Broadman & Holman Publishers, 2005], 464.) ⁶“పద్దది” (లేదా “జ్యేష్ఠుడు”) మరియు “చిన్నది”, అని లేయాను మరియు రాహీలును సూచించిన పదములు, ముందుగానే ఏశావును మరియు యాకోబును సూచించుటకు పుస్తకములో వాడబడినవి (27:15, 42). ⁷William White, “□□” in *TWOT*, 2:848. ⁸Bruce K. Waltke, *Genesis: A Commentary* (Grand Rapids, Mich.: Zondervan Publishers, 2001), 405; see JB; CEV; NLT. ⁹Francis Brown, S. R. Driver, and

Charles A. Briggs, *A Hebrew and English Lexicon of the Old Testament* (Oxford: Clarendon Press, 1962), 940.¹⁰Hamilton, 258-59; John E. Hartley, *Genesis*, New International Biblical Commentary (Peabody, Mass.: Hendrickson Publishers, 2000), 261, 263, n. 39.

¹¹మనోపోతమియలో ఒక సంవత్సరముకు పనికి చెల్లించే డబ్బు మొత్తం భిన్నంగా ఉంటుంది. అయితే, యాకోబు తన మామకు చేసినది ఉదారంగా కనిపిస్తుంది. John H. Walton, *Genesis*, The NIV Application Commentary (Grand Rapids, Mich.: Zondervan Publishing Co., 2001), 586; and Katarzyna Grosz, "Dowry and Bride Price in Nuzi," in *Studies on the Civilization and Culture of Nuzi and the Hurrians*, ed. Martha A. Morrison and David I. Owen (Winona Lake, Ind.: Eisenbrauns, 1981), 176-77 చూడండి. ¹²Hermann J. Austel, "గృహభి," in *TWOT*, 2:959. ¹³Tobit 11:18 (NRSV). ¹⁴Hartley, 262-63. ¹⁵తరువాత కథనములో, లాబాను యాకోబును అలాటి ప్రశ్ననే అడిగెను (31:26). ¹⁶"ప్రేమ" మరియు "ద్వేషము" అను పదములలో చివరది "తక్కువ ప్రేమ" అని అర్థం వీటిని పోల్చుటకు ద్వితీయాపదేశకాండము 21:15-17 మరియు మత్తయి 6:24 లను చూడండి. మత్తయి 10:37లో, తల్లితండ్రులను లేదా కుటుంబమును నాకంటే ఎక్కువ ప్రేమించువాడు నాకు పాత్రుడుకాడు అని యేసు చెప్పెను. తన శిష్యులు అగుటకు అదే వ్యక్తులను ద్వేషించమని లూకా 14:26 లో చెప్పిన మాటలతో పోల్చండి. సహజంగా, "ద్వేషం" అంటే దేవుని ప్రజలు వారి తల్లిదండ్రులు మరియు కుటుంబము పట్ల శత్రుత్వం మరియు వైరము కలిగియుండమని కాదు అర్థం. కానీ, ఇది ప్రభువు శిష్యులకు అతని కంటే చెప్పబడిన వారినందరినీ తక్కువ ప్రేమించమని చెప్పే ప్రాచీన బైబిల్ పద్ధతి. ¹⁷"గొడ్డాలు"గా ఉండడం చేత రాహిలు కూడా యాకోబు అవ్వ, శారా వలె (11:30), మరియు అతని తల్లి రిబ్కా వలె (25:21) ఉన్నది. ఈ స్త్రీలకు కూడా కొంతకాలం వరకూ పిల్లలు కలుగలేదు, కానీ చివరకు దేవుని చేత దీవించబడి కుమారులను కనెను. ¹⁸"ఇష్మాయేలు" పేరు కూడా "చిను" అను పదం ద్వారా కలిగినదే (16:11 పై వ్యాఖ్యానం చూడండి). ¹⁹Andrew Bowling, "గృహ," in *TWOT*, 1:471. ²⁰A. R. Millard, "The Meaning of the Name Judah," *Zeitschrift für die alttestamentliche Wissenschaft* 86 (1974): 217.

²¹W. Williams, "Guide Me, O Thou Great Jehovah," *Songs of Faith and Praise*, comp. and ed. Alton H. Howard (West Monroe, La.: Howard Publishing Co., 1994). ²²ఆదికాండము 32:28లో, యాకోబు ఒక "వ్యక్తి"తో పోరాడెను మరియు అతడు పితరుని పేరు "ఇష్టాయేలు"గా మార్చిన. అయితే, హోషయ హోదాను తలక్రిందులు చేసెను ఎందుకంటే పాత పాపపు యాకోబు తిరుగుబాటు చేసిన ఇష్టాయేలు రాజ్యంలోనికి తిరిగి వచ్చెను.